

پیشگفتار

با توجه به ویژگی‌های دام سبک، جمعیت این نوع دام در طول سال همواره در حال تغییر است، به نحوی که با افزایش زایش در فصل‌های پاییز و زمستان، جمعیت افزایش می‌یابد و در فصل‌های بهار و تابستان، با کاهش زایش و همچنین خروج دام‌های پرواری از بهره‌برداری‌ها، جمعیت کاهش می‌یابد. با هدف اندازه‌گیری این تغییرات، مطالعه به منظور تهیه طرح اندازه‌گیری تغییرات دام سبک به صورت ماهانه از سال ۱۳۹۶ در دستور کار قرار گرفت و پس از تهیه و تدوین مستندات موضوعی و فنی و تهیه نرم‌افزارهای مرتبط، اجرای طرح آمارگیری اندازه‌گیری تغییرات ماهانه تعداد دام سبک از مهر سال ۱۳۹۷ در کل کشور شروع شد و به صورت ماهانه در حال اجرا است.

در این طرح آمارگیری اطلاعات مربوط به تعداد دام سبک در روز آمارگیری به تفکیک سن و جنس و تعداد دام به دنیا آمده به تفکیک کل و زنده در هر ماه، از بیش از ۳۰۰۰ بهره‌بردار دارای دام سبک که با استفاده از چارچوب سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۹۳ و با روش‌های نمونه‌گیری انتخاب شده‌اند، پرسیده شده و نتایج آن در قالب گزارشات ماهانه، نشریات فصلی و نشریه سالانه ارائه می‌شود.

از این اطلاعات علاوه بر کمک به برنامه‌ریزی‌های تخصصی بخش دام، اطلاعات ارزشمندی برای متولیان تنظیم بازار فرآورده‌های مرتبط با دام سبک و محققان فراهم می‌شود. همچنین امکان تهیه سری زمانی از تعداد انواع دام سبک (حاصل از نتایج طرح‌های آمارگیری دامداری) و پیش‌بینی تعداد دام سبک در ماه‌های مختلف سال فراهم خواهد شد.

امید است که اطلاعات ارائه شده مورد استفاده تصمیم‌گیران، برنامه‌ریزان و پژوهشگران قرار گیرد و این مرکز با بهره‌گیری از نظرات آنان در تهیه و ارائه اطلاعات دقیق و بهنگام آماری مورد نیاز گام‌های مؤثرتری بردارد.

شایان ذکر است اطلاعات این نشریه از طریق درگاه ملی ایران به آدرس www.amar.org.ir قابل دسترسی می‌باشد.

من ...التوفیق

جواد حسین‌زاده

رئیس مرکز آمار ایران

فهرست مندرجات

صفحه	عنوان
۳	مقدمه.....
۴	راهنمای کاربران.....
۵	مشخصات کلی طرح.....
۷	تعاریف و مفاهیم.....
۸	خلاصه یافته‌ها.....

جدول‌های آماری

۱۰	۱- تعداد گوسفند و بره بر حسب سن و جنس: تابستان ۱۳۹۸.....
۱۰	۲- تعداد بز و بزغاله بر حسب سن و جنس: تابستان ۱۳۹۸.....
۱۰	۳- تعداد بز و بزغاله بر حسب سن و جنس: تابستان ۱۳۹۸.....

مرکز آمار ایران

مقدمه

به‌منظور برآورده نمودن نیازهای آماری برنامه‌ریزان بخش دام از روند تغییرات ماهانه تعداد دام سبک و زایش آن‌ها، طرح آمارگیری نمونه‌ای اندازه‌گیری تغییرات ماهانه تعداد دام سبک از مهر ۱۳۹۷ الی شهریور ماه ۱۳۹۸ در ۳۱ استان کشور اجرا شد. در این طرح که برای اجرای آن به ۳۱۲۳ بهره‌بردار نمونه در کشور که با روش‌های آماری، انتخاب شده‌اند به روش ترکیبی (حضور در ماه اول اجرا و تلفنی در ماه‌های بعد) مراجعه شده و اطلاعاتی در مورد «تعداد دام در روز آمارگیری در هفته مرجع هر ماه به تفکیک سن و جنس» و «تعداد دام به‌دنیا آمده به تفکیک کل و زنده» جمع‌آوری شده و با روش‌های آماری به سطح جامعه (کل کشور) تعمیم داده می‌شود. استفاده از اطلاعات ارائه شده مستلزم آشنایی با مفاهیم، اصطلاحات فنی و روش‌های اجرایی به‌کار رفته در این طرح آمارگیری است که ممکن است با برداشتهای موجود در اذهان عمومی متفاوت باشد. به‌منظور ممانعت از برداشتهای سلیقه‌ای از نتایج طرح، مطالعه تعاریف و مفاهیم به‌کار رفته در این طرح به کاربران محترم توصیه می‌شود.

مرکز آمار ایران

راهنمای کاربران

نکات مورد توجه در جدول‌های آماری

هر جدول آماری از عنوان، سرستون‌ها، ستون شرح و متن جدول تشکیل شده است که باید به مندرجات آن‌ها به دقت توجه شود. متن جدول شامل اعدادی است که اطلاعات آماری را تشکیل می‌دهند و به وسیله مندرجات سه قسمت (عنوان، سرستون و شرح) قابل درک و تبیین می‌باشد. در برخی موارد مطالب مندرج در سه قسمت نام برده شده برای درک اطلاعات متن کافی نیست و باید به زیرنویس‌ها، تعاریف و توضیحات این نشریه توجه شود.

در عنوان جدول معمولاً زمان آماری و ماهیت یا موضوع اعداد متن جدول به‌طور کلی توضیح داده می‌شود. ستون شرح و سرستون‌ها به‌طور دقیق ماهیت و مفهوم اطلاع مندرج در خانه محل تقاطع را مشخص می‌کند.

مرکز آمار ایران

مشخصات کلی طرح

سابقه طرح

این طرح آمارگیری برای نخستین بار در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ و نیمه اول سال ۱۳۹۸ به صورت ماهانه اجرا می‌شود.

هدف کلی

هدف کلی از اجرای این طرح، برآورد تعداد و میزان تغییرات تعداد دام سبک در ماه‌های مختلف سال است.

جامعه هدف

جامعه هدف طرح، کلیه بهره‌برداران‌های کشاورزی در نقاط شهری یا روستایی کشور (خانوارهای معمولی ساکن، خانوارهای معمولی غیر ساکن، بهره‌برداران غیر ساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسات عمومی) در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ است که در روز آمارگیری دارای فعالیت پرورش دام سبک (گوسفند و بز) هستند.

جامعه آمارگیری

جامعه آمارگیری این طرح شامل تمام بهره‌برداران‌های کشاورزی دارای فعالیت پرورش دام سبک در نقاط شهری و روستایی کشور (متعلق به خانوارهای معمولی ساکن، بهره‌برداران غیر ساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسات عمومی) در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ است که در روز آمارگیری حداقل دارای ۳۰ دام سبک باشند.

واحد آماری

واحد آماری این طرح، یک بهره‌برداران‌های کشاورزی دارای فعالیت پرورش دام سبک در نقاط شهری یا روستایی کشور (متعلق به خانوارهای معمولی ساکن، بهره‌برداران غیر ساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسات عمومی) در سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ است که در روز آمارگیری حداقل دارای ۳۰ رأس دام سبک باشند.

زمان آماری

زمان آماری برای داده‌های این طرح، روز و ماه آمارگیری است.

زمان آمارگیری

زمان آمارگیری این طرح، سال‌های ۱۳۹۷ و ۱۳۹۸ است. این طرح طی ۱۲ ماه اجرا و در آن اطلاعات روز آمارگیری در هفته مرجع، به شرح جدول ذیل گردآوری شد.

روش جمع‌آوری اطلاعات	هفته مرجع		ماه
	تاریخ پایان	تاریخ شروع	
مراجعه حضوری	۱۳۹۷/۰۷/۳۰	۱۳۹۷/۰۷/۲۱	مهر ۱۳۹۷
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۷/۰۸/۳۰	۱۳۹۷/۰۸/۲۶	آبان ۱۳۹۷
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۷/۰۹/۲۸	۱۳۹۷/۰۹/۲۴	آذر ۱۳۹۷
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۷/۱۰/۲۶	۱۳۹۷/۱۰/۲۲	دی ۱۳۹۷
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۷/۱۱/۲۹	۱۳۹۷/۱۱/۲۳	بهمن ۱۳۹۷
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۷/۱۲/۲۲	۱۳۹۷/۱۲/۱۸	اسفند ۱۳۹۷
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۸/۰۱/۲۸	۱۳۹۸/۰۱/۲۴	فروردین ۱۳۹۸
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۸/۰۲/۲۵	۱۳۹۸/۰۲/۲۱	اردیبهشت ۱۳۹۸
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۸/۰۳/۲۹	۱۳۹۸/۰۳/۲۵	خرداد ۱۳۹۸
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۸/۰۴/۲۶	۱۳۹۸/۰۴/۲۲	تیر ۱۳۹۸
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۸/۰۵/۳۱	۱۳۹۸/۰۵/۲۶	مرداد ۱۳۹۸
آمارگیری تلفنی	۱۳۹۸/۰۶/۲۷	۱۳۹۸/۰۶/۲۳	شهریور ۱۳۹۸

روش جمع‌آوری اطلاعات

داده‌ها برای ماه مهر سال ۱۳۹۷ از طریق مصاحبه حضوری با بهره‌بردار نمونه و یا یکی از اعضای خانوار بهره‌بردار صورت می‌گیرد. در سایر ماه‌ها، اطلاعات از طریق مصاحبه تلفنی (آمارگیری تلفنی) جمع‌آوری شد. در صورت عدم همکاری بهره‌بردار نمونه اصلی اقدامات فوق برای واحدهای نمونه جایگزین انجام شد.

سطح برآورد و ارائه اطلاعات

نتایج این طرح به صورت ماهانه در سطح کشور برآورد و منتشر شد.

پارامترهای مورد نظر

پارامترهای اصلی مورد نظر طرح به شرح زیر است:

- برآورد تعداد و تغییرات تعداد «گوسفند و بره» در کشور در ماه‌های مختلف سال.
- برآورد تعداد و تغییرات تعداد «بز و بزغاله» در کشور در ماه‌های مختلف سال.
- برآورد تعداد زایش «بره» در کشور در ماه‌های مختلف سال.
- برآورد تعداد زایش «بزغاله» در کشور در ماه‌های مختلف سال.

خطای نمونه‌گیری قابل پذیرش

حداکثر خطای نمونه‌گیری مورد پذیرش برای متغیر تعداد دام سبک، ۱۰ درصد می‌باشد.

تعاریف و مفاهیم

بهره‌برداری کشاورزی

یک واحد تولیدی اقتصادی کشاورزی است که تحت مدیریت واحدی قرار دارد.

بهره‌برداری پرورش دهنده دام سبک

یک بهره‌برداری کشاورزی است که به پرورش دام سبک در روز آمارگیری می‌پردازد.

دام سبک

منظور از دام سبک، گوسفند و بره و بز و بزغاله است که ممکن است به صورت سنتی یا صنعتی نگهداری شود.

هفته مرجع

هفته چهارم هر ماه است که اطلاعات بهره‌برداران نمونه در آن زمان جمع‌آوری می‌شود.

مرکز آمار ایران

خلاصه یافته‌ها

تعداد گوسفند و بره موجود در دامداری‌های کشور

بر اساس نتایج حاصل از این طرح آمارگیری، تعداد گوسفند و بره موجود در دامداری‌های کشور در تیر، مرداد و شهریور ماه سال ۱۳۹۸ به ترتیب ۴۶۳۷۲، ۴۳۶۰۳ و ۴۲۸۵۴ هزار رأس برآورد شده است.

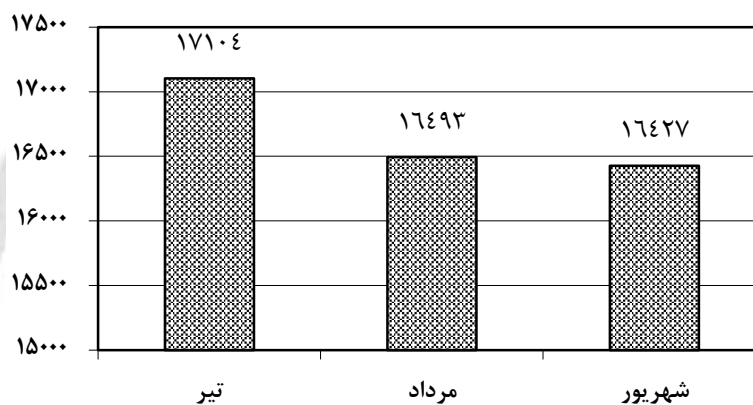
تعداد گوسفند و بره موجود در دامداری‌های کشور - تابستان ۱۳۹۸ (هزار رأس)

تعداد بز و بزغاله موجود در دامداری‌های کشور

تعداد بز و بزغاله موجود در دامداری‌های کشور در تیر، مرداد و شهریور ماه سال ۱۳۹۸ به ترتیب ۱۷۱۰۴، ۱۶۴۹۳ و ۱۶۴۲۷ هزار رأس برآورد شده است.

تعداد بز و بزغاله موجود در دامداری‌های کشور - تابستان ۱۳۹۸ (هزار رأس)

تعداد بره و بزغاله زنده به دنیا آمده در دامداری‌های کشور

بر اساس نتایج این طرح، تعداد بره زنده به دنیا آمده در دامداری‌های کشور در تیر، مرداد و شهریور ماه سال ۱۳۹۸ به ترتیب ۵۱۵، ۳۰۹ و ۵۴۷ هزار رأس و تعداد بزغاله زنده به دنیا آمده در همین ماه‌ها، به ترتیب ۱۰۳، ۱۹۷ و ۳۳۷ هزار رأس برآورد شده است.

مرکز آمار ایران

جدول‌های آماری

۱- تعداد گوسفند و بره بر حسب سن و جنس: تابستان ۱۳۹۸

ماه	جمع	از بدو تولد تا ۵ ماه		از ۶ ماه تا ۱۲ ماه		بیش‌تر از یک سال	
		ماده	نر	ماده	نر	ماده	نر
تیر ۱۳۹۸	۴۶۳۷۲	۶۴۲۷	۵۰۳۵	۵۶۸۰	۲۸۶۲	۲۴۷۵۹	۱۶۰۸
مرداد ۱۳۹۸	۴۳۶۰۳	۵۰۲۵	۳۶۰۷	۶۱۸۳	۲۸۵۵	۲۴۴۲۶	۱۵۰۷
شهریور ۱۳۹۸	۴۲۸۵۴	۴۳۶۰	۲۸۹۵	۶۵۳۵	۳۰۲۲	۲۴۴۹۰	۱۵۵۲

۲- تعداد بز و بزغاله بر حسب سن و جنس: تابستان ۱۳۹۸

ماه	جمع	از بدو تولد تا ۵ ماه		از ۶ ماه تا ۱۲ ماه		بیش‌تر از یک سال	
		ماده	نر	ماده	نر	ماده	نر
تیر ۱۳۹۸	۱۷۱۰۴	۲۴۰۹	۱۹۲۷	۲۲۵۱	۱۰۲۲	۸۵۵۶	۹۴۰
مرداد ۱۳۹۸	۱۶۴۹۳	۲۱۱۳	۱۶۶۳	۲۲۸۸	۱۰۵۲	۸۴۹۹	۸۷۸
شهریور ۱۳۹۸	۱۶۴۲۷	۱۸۷۱	۱۴۷۰	۲۴۹۴	۱۲۱۳	۸۵۰۱	۸۷۹

۳- تعداد بره و بزغاله زاییده شده و درصد مرده‌زایی بر حسب سن و جنس: تابستان ۱۳۹۸

ماه	بره			بزغاله		
	کل (هزار رأس)	زنده (هزار رأس)	مرده‌زایی (درصد)	کل (هزار رأس)	زنده (هزار رأس)	مرده‌زایی (درصد)
تیر ۱۳۹۸	۵۳۹	۵۱۵	۴	۱۳۲	۱۰۳	۲۲
مرداد ۱۳۹۸	۳۲۳	۳۰۹	۴	۲۱۸	۱۹۷	۱۰
شهریور ۱۳۹۸	۵۷۰	۵۴۷	۴	۳۵۳	۳۳۷	۵